

МЕДИЧНА КАДЕМІЯ

№ 19 (444)

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ

21 жовтня 2017 року

ЗАКОН І МИ

З НАШОЇ ПОШТИ

ТДМУ ДОЛУЧИВСЯ ДО ПРОЕКТУ «Я МАЮ ПРАВО!»

Представники головного територіального управління юстиції в Тернопільській області, зокрема в.о. начальника Тетяна Вовк, заступник начальника управління-начальник виконавчої служби Андрій Хітчій, заступник начальника-начальник відділу з питань державної реєстрації Ольга Дяченко, начальник управління нормативно-правових актів Тарас Ліщина, начальник з питань нотаріату Наталія Маршівська, начальник відділу державної реєстрації актів цивільного стану області Ольга Гуль, завідувач сектору міжнародного права і суддів Ірина Шпит, головний спеціаліст з корупції Андрій Поддворний, заступник начальника управління — начальник відділу державної реєстрації Василь Марцинкевич зустрілися з представниками студентського парламенту Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського, аби

людини у таких напрямках, як права у галузі правосуддя, захист права власності, протистояння корупції у вищих навчальних закладах.

Студенти більше дізналися про виконання рішень щодо осіб без громадянства та іноземних юридичних осіб, прав іноземців у реєстрації нерухомого майна. Йшлося й про реєстрацію актів цивільного стану з іноземними громадянами, реєстрацію шлюбу та народження, апостилювання документів; право іноземних громадян на об'єднання; порядок вчинення нотаріальних дій за участю іноземних громадян; практичні аспекти співробітництва державних органів України з компетентними органами іноземних держав під час виконання міжнародних договорів України про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах; загальні

Є В НАШОЇ МЕДИЦИНИ ДОБРЕ МАЙБУТНЄ

За дорученням і від імені колишніх і нинішніх пацієнтів хірургічного відділення Саратської центральної районної лікарні Одеської області висловлюю щире подяку ТДМУ за прекрасну підготовку майбутніх медичних кадрів для нашої держави.

Це видно на прикладі студента 4-го курсу Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського, нашого земляка Андрія Олександровича Вознюка, який на літніх канікулах безкоштовно працював у лікарні, скрупульозно вивчаючи ази фаху лікаря-хірурга. Ми в захопленні від людяності цього чудового юнака, про що повідали і в дописі про нього в нашій районній газеті «Час. Люди. Події». Ось уривок з матеріалу: «Все літо біля лікаря-хірурга Айдера Мамбедієва пробув мешканець Сарати,

а нині студент 4-го курсу Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського Андрій Вознюк. Цілеспрямований юнак багато чому навчився в Айдера Алімовича й під кінець навіть став асистувати йому. І все це з власної волі, без примусу й зарплатні. Тож, спостерігаючи за Андрієм, віриш — в нашої медицини є хороше майбутнє».

Висловлюємо подяку Андрієві Вознюку за його людяне серце та безкорисливе прагнення до омріяної професії лікаря-хірурга.

Викладацько-професорському складу ТДМУ зичу міцного здоров'я й успіхів у справі навчання та виховання майбутніх медиків.

Іван ЗАХАРЧЕНКО,
переселенець з окупованого
півдня Луганщини

ознайомити майбутніх медиків з всеукраїнським проектом «Я маю право!».

Попередньо ректор ТДМУ, професор Михайло Корда обговорив з цими фахівцями стан впровадження проекту, його основні засади, напрямки співпраці з нашим університетом.

Зазначимо, що цей проект реалізовує Міністерство юстиції України спільно з Агентством США з міжнародного розвитку USAID. Головна його мета — забезпечити українців інформацією про права, які гарантовані їм Конституцією та законами, навчити ці права втілювати та захищати, підвищити юридичну грамотність і викрити корупцію в держустановах.

Гості ознайомили студентів зі своїми посадовими обов'язками та напрямками діяльності в рамках проекту.

Проект передбачає роз'яснення прав

поняття та ознаки корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією. Під час розмови з юнаками та дівчатами наголошувалося на першочергових діях студентів у разі виявлення корупційного правопорушення в навчальному закладі.

Після зустрічі відбулося підписання Меморандуму про співпрацю між головним територіальним управлінням юстиції в Тернопільській області в особі в.о. начальника Тетяни Вовк і студентським парламентом ТДМУ в особі його голови Ігоря Стецюка.

У цьому документі передбачені напрямки та механізми співробітництва задля спільного розвитку співпраці в межах всеукраїнського просвітницького проекту «Я маю право!».

Прес-служба ТДМУ

Андрій ВОЗНЮК – студент 4 курсу медичного факультету.

«MISERICORDIA» – ОЗНАЧАЄ МИЛОСЕРДЯ

Студенти ТДМУ активно долучаються до добродійних акцій, допомагаючи тим, хто справді потребує підтримки й

їх уже чимало. Зокрема, волонтери допомагають Тернопільському обласному навчально-реабілітаційному центру, де живуть

уваги. Зокрема, з ініціативи доцента кафедри філософії та суспільних дисциплін Тараса Кадобного, українських та іноземних студентів організували загально-університетський волонтерський рух «Misericordia». В перекладі з латини це означає добре серце, милосердя. Кожна добра справа починається з милосердного серця і на рахунок «Misericordia»

і навчаються діти з обмеженими фізичними можливостями.

– Опікуємося вихованцями закладу вже п'ятий рік, – розповів Тарас Кадобний. – Відвідуємо їх, спілкуємося, частуємо смаколиками, привозимо потрібне медичне обладнання. Ось і цього разу волонтери зібрали кошти та придбали масажер для ніг, віброгантели й зручний інвалід-

ний візок. Приємно, що на заклик допомоги дітям активно відгукнулися як українські, так і іноземні студенти з різних курсів і факультетів. Також ініціативу «Misericordia» підтримали члени науково-краєзнавчої студії «Терполяни» та її керівник – доцент кафедри філософії та суспільних наук ТДМУ Леонід Кравчук.

Гостям в обласному навчально-реабілітаційному центрі були раді. Дітей, які зібралися в актовій залі, привітали заступник керівника Центру виховної роботи та культурного розвитку, доцент Олена Покришко, керівник науково-краєзнавчої студії «Терполяни», доцент Леонід Кравчук, а також присутній на зустрічі заступник міського голови Тернополя Леонід Бицюра.

Студенти 1 курсу медичного факультету Андрій Ониськів та Амар Аль Гамар, який приїхав на навчання із Сирії, вручили господарям привезене медичне обладнання, інші учасники волонтерського руху «Misericordia» роздали хлопчикам і дівчаткам фрукти та солодощі.

Директор обласного навчально-реабілітаційного центру Ірина Король тепло подякувала студентам ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського за подарунки, зазначивши, що засоби фізичної реабілітації суттєво допоможуть у лікуванні дітей.

Лідія ХМІЛЯР

СТУДЕНТ УЗЯВ УЧАСТЬ В YES-2017

Ялтинська Європейська Стратегія (YES) – провідний форум, де обговорюється європейське майбутнє України в глобальному контексті. YES сприяє розвитку нових ідей, налагоджує зв'язки України з міжнародними партнерами та підтримує сили, що виступають за зміни в Україні, розбудовує мережі тих, хто підтримує нову Україну у всьому світі.

Цього року у форумі YES-2017 брали участь багато українських та світових лідерів, серед яких Джон Кері, Кондоліза Райс,

гу приділяли також медичним та екологічним проблемам, зокрема, Джон Кері наголосив, що боротьба з глобальним потеплінням є одним з завдань найближчого майбутнього. Багато спікерів, серед яких сенатор Вільям Гьорд, генерал Кіт Александер та колишній міністр оборони США Роберт Гейтс висловлювали стурбованість питаннями кібербезпеки, адже кібератаки становлять значну небезпеку вже зараз і потенційно стануть головним питанням безпеки у майбутньому.

(Зліва направо): **Вільям ГЬОРД** – конгресмен (США), **Петро ТАБАС** – студент ТДМУ

Питанню проведення реформ і розвитку України приділили увагу Курт Волкер, Кондоліза Райс і Девід Кемерон. На їхню думку, лише якісні та ефективні реформи можуть забезпечити стабільний розвиток України та її благополуччя в майбутньому.

Я є головою студентського гуртка на кафедрі фізіології та стипендіатом програми «Завтра.ua» фонду Віктора Пінчука, завдяки цьому отримав можливість брати участь у конкурсному відборі на форум YES-2017. 14-16 вересня брав участь у цьому престижному заході. Для мене участь в форумі стала надзвичайно цікавим досвідом і допомогла встановити багато цікавих та корисних знайомств.

Закордонні гості розповіли учасникам про їхнє бачення місця України в мінливому світі та про виклики, які стоять перед нами. Водночас велику ува-

гу приділяли також медичним та екологічним проблемам, зокрема, Джон Кері наголосив, що боротьба з глобальним потеплінням є одним з завдань найближчого майбутнього. Багато спікерів, серед яких сенатор Вільям Гьорд, генерал Кіт Александер та колишній міністр оборони США Роберт Гейтс висловлювали стурбованість питаннями кібербезпеки, адже кібератаки становлять значну небезпеку вже зараз і потенційно стануть головним питанням безпеки у майбутньому.

Петро ТАБАС,
студент 6 курсу
медичного факультету

ПРЕДСТАВИЛИ НОВІ ПОСІБНИКИ З ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

У читальній залі бібліотеки ТДМУ відбулася репрезентація сучасних посібників з домедичної допомоги видавничого дому «Ожива». Про нові видання розповіли завідувач кафедри медицини катастроф з курсом військової підготовки ТДМУ, професор Арсен Гудима та доцент кафедри медицини катастроф Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика, завідувач відділу підготовки інструкторів з надання домедичної допомоги Українського науково-практичного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф МОЗ України Віталій Крилюк.

травм так і називаються: «Домедична допомога: серцево-легенева реанімація (алгоритми та маніпуляції)», «Домедична допомога: травма (алгоритми та маніпуляції)» та «Надання екстреної медичної допомоги травмованому на догоспітальному етапі». Йдеться про домедичну допомогу в разі невідкладних станів людини не травматичного генезу на догоспітальному етапі, у випадку травматичних пошкоджень, в тому числі й при надзвичайних ситуаціях. Всі три книги мають зручний формат та якісну поліграфію й рекомендовані вчешо радою Українського науково-практичного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф МОЗ України.

помогу – означає врятувати людину життя. Кваліфікована допомога може знадобитися будь-де і будь-коли. Головне – не втратити золоті хвилини, щоб встигнути реанімувати людину. Гарні посібники допоможуть студентам ТДМУ отримати потрібний обсяг знань, а відпрацювати практичні навички й відшліфувати медичні маніпуляції вони зможуть в сучасному Центрі симуляційного навчання, обладнаному відповідними тренажерами.

Гості подарували бібліотеці примірники нових видань з домедичної допомоги й директор книгозбірні Олена Проців тепло подякувала за таке чудове поповнення бібліотечного фонду.

Лідія ХМІЛЯР

Посібники з надання домедичної та екстреної медичної допомоги постраждалим внаслідок

домедичної допомоги та медицини катастроф МОЗ України. Вчасно надати домедичну до-

Редактор **Г. ШОТ**
Творчий колектив: **Л. ЛУКАЩУК,**
Л. ХМІЛЯР,
М. ВАСИЛЕЧКО
Комп'ютерний набір і верстка:
Р. ГУМЕНЮК

Адреса редакції:
46001,
м. Тернопіль,
майдан Волі, 1,
тел. **52-80-09; 43-49-56**
E-mail hazeta.univer@gmail.com

Засновники:
ДВНЗ «Тернопільський державний університет ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України», управління охорони здоров'я облдержадміністрації

Видавець:
ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України»
Індекс **23292**

За точність викладених фактів відповідає автор. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Реєстраційне свідоцтво ТР № 300 від 19.12.2000, видане управлінням у справах преси та інформації облдержадміністрації

Газета виходить двічі на місяць українською мовою. Обсяг – 3,33 друк. арк. Наклад – 1000 прим. Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано, віддруковано у Тернопільському державному університеті ім. І.Я. Горбачевського. 46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1.

ІМУНОПАТОЛОГІЯ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ОРГАНІВ ДИХАННЯ ТА ТРАВЛЕННЯ

Цій темі був присвячений V науковий симпозиум з міжнародною участю, що відбувся в Тернопільському державному медичному університеті ім. І.Я. Горбачевського. У рамках симпозиуму працювала міжнародна школа пульмонології «Поточні концепції діагностики та лікування бронхообструктивних захворювань», де виступили провідні науковці з Польщі та України.

Загалом у роботі форуму взяли участь понад 350 осіб – науковців ТДМУ, інших вишів України та Польщі.

Від імені ректора ТДМУ, професора Михайла Корди під час відкриття заходу присутніх привітав проректор з наукової роботи, професор Іван Кліщ.

— Ця традиція наукових зустрічей та дискусій, яку започаткували наші науковці, з практичного і наукового погляду є важливою подією. У нашому регіоні захворювання бронхолегеневої системи є поширеними, відповідно велика кількість пацієнтів потребує точної діагностики, вчасного й якісного лікування. Переконали, що знання та досвід, які отримує під час засідання пульмонологічної школи, будуть корисними у повсякденній фаховій діяльності, щоб згідно із сучасними вимогами роботи необхідні діагностичні процедури та призначати адекватну терапію. Бажаю, щоб усе найкраще ви використовували в своїй роботі, а ваші пацієнти отримували більш кваліфіковану допомогу, — сказав Іван Миколайович.

Лист-вітання від ректора Вроцлавського медичного університету, де наголошувалося, що форум

Іван КЛІЩ – проректор ТДМУ, професор лавського медичного університету Войцех Барг.

Загалом відбулося два пленарних засідання наукового симпозиуму і шість засідань (англійською мовою) Міжнародної пульмонологічної школи, де йшлося про актуальні питання імунопатології при внутрішніх хворобах і у фізійотрії зокрема, про новітні досягнення у діагностиці та лікуванні імунологічних порушень у клініці внутрішньої медицини та фізійотрії, імунопатологію при ураженні органів дихання, органів травлення.

У роботі Міжнародної школи пульмонології «Поточні концепції діагностики та лікування бронхообструктивних захворювань» взяли участь провідні науковці з України та Польщі. Зокрема, з доповіддю «Дихальна і вентиляційна недостатність при астмі та ХОЗЛ» виступив професор Вроцлавського ме-

пульмонології та фізійотрії Івано-Франківського національного медичного університету професор Микола Островський.

У виступах завідувача кафедри клінічної імунології, алергології та загального догляду за хворими, професора ТДМУ Ігоря Господарського

системи, очей, нервової системи та інших локалізацій. Тож є велика потреба у використанні швидких методів діагностики, зокрема, полімеразної ланцюгової реакції та пошук інших методів і методик.

«Патогенетичне обґрунтування корекції порушень психоемоційно-

Завідувач кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією ТДМУ, професор Оксана Боярчук акцентувала увагу на рецидивних синопульмональних інфекціях як проявах первинного імунodefіциту. Зазначалося, що первинні імунodefіцити (ПІД) — це генетично детерміновані порушення імунної системи, основним проявом яких є рецидивуючі інфекції. Нині відомо понад 300 нозологічних форм ПІД, проте 70-90% є недиагностованими в Україні. Однією з основних причин пізньої діагностики ПІД є низька обізнаність лікарів первинної ланки та лікарів-спеціалістів щодо ознак ПІД. Рецидивні пневмонії (дві та більше на рік), які підтверджені рентгенологічно та мають тяжкий атиповий перебіг, повинні насторожити медиків.

Засідання відбувалися у формі сесій. Зокрема, актуальні питання обговорили під час сесії «Сучасні концепції в діагностиці та лікуванні бронхообструктивних захворювань». Наступного дня фахівці дискутували в рамках сесії «Розуміння астми та ХОЗЛ» та «Діагностика та лікування астми і ХОЗЛ — уроки з конгресу ERS 2017 в Мілані».

Водночас з пульмонологічною школою тривав науковий симпозиум, де головуючим був проректор з наукової роботи, професор Іван Кліщ, а співголовами — професори Олена Самогальська, Ігор Господарський, Ольга Федорців. Під

(Зліва направо): **Войцех БАРГ – професор (Польща), Леонід ГРИЩУК – професор ТДМУ**

кого йшлося про сучасні підходи в лікуванні бронхіальної астми із супутньою алергологічною патологією та в терапії аутоімунних уражень печінки й кишківника.

З цікавими доповідями виступили учасники наукового симпозиуму, що відбувався одночасно з Міжнародною школою пульмонології. Зокрема, завідувач кафедри клінічної фармації, професор Олена Самогальська зосередила увагу присутніх на проблемі «Раціональна фармакотерапія гастропатій», зазначивши, що метою дослідження є аналіз ефективності різних схем лікування гастропатій, асоційованих з прийомом нестероїдних протизапальних препаратів (НПЗП-гастропатії) та

го стану в дітей, хворих на бронхіальну астму» — такою була тема доповіді професора ТДМУ Ольги Федорців, в якій вона ґрунтовно та всебічно висвітлила проблему. Зазначалося, що бронхіальна астма належить до типового поліетіологічного захворювання, у виникненні якого, клінічній симптоматиці, перебігу і наслідках велике значення відіграють психосоціальні чинники.

Юрій ВАЛЕЦЬКИЙ – професор Львівського НМУ

Згідно із сучасними уявленнями симптоми цього захворювання можуть бути спричинені не лише екзогенними «тригерами» (пил, алергени тощо), але й неспецифічними психічно-емоційними чинниками (стрес, негативно забарвлена психічна напруга, вегетативний дисбаланс та ін.). Наявність тривалої хронічної патології, різноманітні обмеження, пов'язані з бронхіальною астмою, трансформують психоемоційний стан хворого. Дослідження проводили, аби поліпшити ефективність лікування дітей з бронхіальною астмою.

Про поступ у діагностиці та лікуванні грипу й інших ГРВІ розповів професор кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією ТДМУ Василь Копча.

Доповідь професора Харківського національного медичного університету Ольги Шевченко містила ґрунтовний аналіз гендерних відмінностей хворих з уперше діагностованим мультирезистентним туберкульозом легенів на Харківщині.

Щепан ЦОФТА – професор (Польща)

час двох секційних засідань їхні учасники заслухали й обговорили 51 доповідь.

Робочу зустріч на тему «Наукове співробітництво та спільні дослідження» зорганізували у Збаразькому замку.

Учасники наукового симпозиуму ухвалили рішення, в якому, зокрема, зазначили, що проблеми імунопатології при захворюваннях органів дихання й травлення в Україні та за кордоном залишаються актуальними. Рекомендовано продовжити проведення досліджень, спрямованих на поліпшення діагностики й лікування імунопатології при захворюваннях органів дихання й травлення та туберкульозу.

Також вирішено проводити міжнародні пульмонологічні школи щорічно. Майбутня тематика школи передбачатиме розгляд питань, присвячених захворюванням органів дихання у дітей та підлітків.

**Лідія ХМІЛЯР,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

Ольга ФЕДОРЦІВ – професор ТДМУ

є важливою подією в царині науки, зачитав професор Войцех Барг.

Заступник начальника управління охорони здоров'я облдержадміністрації Тетяна Скарлош у вітальному слові зазначила, що впродовж багатьох років ТДМУ та представники практичної медичної галузі тісно співпрацюють. Дуже важливо, що на наукові симпозиуми запрошують лікарів-практиків, які можуть почерпнути багато нового від українських та іноземних фахівців.

Після завершення урочистої частини учасники симпозиуму продовжили роботу у форматі засідання Міжнародної пульмонологічної школи, яке очолили професор ТДМУ Леонід Грищук і професор Вроц-

Ігор ГОСПОДАРСЬКИЙ – професор ТДМУ

дичного університету (Польща) Войцех Барг. «Інтерпретація спірометрії при астмі та ХОЗЛ» — такою була тема доповіді доцента Вроцлавського медичного університету Рафалія Добека. Зацікавив колег і виступ доцента Вроцлавського медичного університету Анджеля Обойські «Фенотипи при астмі та ХОЗЛ». Про неінвазивну вентиляцію в лікуванні гострого ХОЗЛ вів мову доцент з Варшави (Польща) Яцек Насіловські. Увагу аудиторії привернула також доповідь професора Познанського медичного університету (Польща) Щепана Цофти «Виклики обструктивного апное у сні (OSA)». На відмінностях та подібності астми і ХОЗЛ зосередив увагу присутніх завідувач кафедри

Оксана БОЯРЧУК – професор ТДМУ

оцінка вартості схем лікування гастропатій методом мінімізації витрат.

На методах верифікації туберкульозу позалеженої локалізації зосередив увагу колеги професор Юрій Валецький (Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького). Як відомо, епідемічна ситуація з туберкульозом в Україні залишається складною, що обумовлено насамперед зростанням частоти мультирезистентних форм туберкульозу та ко-інфекції СНІД/туберкульоз. Актуальною є проблема діагностики позалеженого туберкульозу. За поширеністю провідне місце посідає кістково-суглобовий туберкульоз, потім туберкульоз периферичних лімфатичних вузлів, сечостатевої

НАУКОВЦІ ТДМУ ЗУСТРИЛИСЯ З ПАЦІЄНТАМИ ТА КОЛЕКТИВОМ БІЛЬЧЕ-ЗОЛОТЕЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ФІЗІОТЕРАПЕВТИЧНОЇ ЛІКАРНІ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Кількість реабілітаційних методик в обласній фізіотерапевтичній лікарні реабілітації, що розташована в селі Більче-Золоте на Борщівщині, вражає. Пацієнтам тут пропонують понад 100 видів різноманітних лікувальних процедур. У п'яти відділеннях одночасно можуть поліпшити своє здоров'я більше 200 осіб, а щорічно заклад приймає майже п'ять тисяч пацієнтів.

Як відомо, між ТДМУ ім. І.Я.Горбачевського та Більче-Золотецькою обласною фізіотерапевтичною лікарнею реабілітації укладено угоду про співпрацю, в рамках якої студенти медичного факультету за напрямком підготовки «Здоров'я людини» проходять виробничу практику в цьому лікувальному закладі, здобуваючи навички з реабілітації хворих. Днями група фахівців ТДМУ, яку очолює проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи, професор Степан Запорожан, побувала в Більче-Золотому. Представники різних клінічних кафедр зустрілися з колективом обласної фізіотерапевтичної лікарні реабілітації, аби обговорити нові перспективні напрямки подальшої співпраці.

Колишня дільнична лікарня, збудована 70 років тому, нині є великим оздоровчим комплексом з прекрасною репутацією, гарними фахівцями та обладнанням, якому чимало обласних лікарень можуть позздрити. З 2000-го має статус обласної комунальної установи. Як розповів керівник закладу, заслужений лікар України, кандидат медичних наук, депутат обласної ради багатьох скликань Любомир Синовський, наразі в лікарні є 200 ліжок. 50 з них належить терапевтичному відділенню, ще стільки ж — неврологічному та травматологічному, по 25 ліжок мають кардіологічне й педіатричне відділення.

Представники ТДМУ побували скрізь і були приємно схвилювані побаченням. Сучасна медична апаратура, яка забезпечує максимальну ефективність лікування, широкий спектр оздоровчих процедур, дбайливо відремонтовані, затишні палати й комфортні умови для пацієнтів — все свідчило про те, що в реконструкцію й розвиток лікарні люди, які тут працюють, вкладають серце та душу.

Зокрема, гордістю закладу є прекрасно обладнане фізіотерапевтичне відділення, де з успіхом застосовують такі лікувальні процедури, як електрофорез, гальванізація, магнітотерапію, лазеротерапію, дар-

(Зліва направо): **Степан ЗАПОРОЖАН** – проректор ТДМУ, професор, **Любомир СИНОВЕРСЬКИЙ** – головний лікар Більче-Золотецької обласної фізіотерапевтичної лікарні реабілітації

сонвалізацію, ампліпульстерапію та інші. До слова, раніше навіть не підозрювала, що може бути стільки масажів і ванн. У Більче-Золотецькій лікарні же до послуг хворих — сірководневі, пеловітні, скипидарні, озонні, радонові, бішофітні, хвойні, кисневі, перлинні ванни й ванни з морською сіллю, підводний душ — масаж, ручний та апаратний масаж. Застосовують тут три види витягу хребта: підводне вертикальне витягування, сухе горизонтальне (тракція) та підводний витяг під нахилом (кут 45°), що допомагає при спазмах м'язів, килах і протрузіях дисків і є найефективнішими методами терапії хребта. Також тут практикують пресотерапію (для лікування лімфатичних набряків і покращення циркуляції лімфатичної системи), рапні обтирання. В кабінеті штучного мікроклімату «Соляна печера» поєднується лікування випарами солі й релаксотерапія. Процедури ударно-хвильової терапії розпушують кальцеві відкладення, допомагаючи позбутися болю й основних симптомів остеохондрозу. Серед новинок — метод

своїми розмірами. Для лікувальної фізкультури тут використовують різні види тренажерів. Є в лікарні також великий плавальний басейн, поруч — сауна та кімната відпочинку. Все функціонально, зручно. В палатах на 2 і 4 ліжка — комфорт і затишок, що теж налаштовує на релакс, спокій та відпочинок.

У відділеннях лікарні мають змогу оздоровитися учасники АТО та члени їхніх сімей. Учорашніх бійців, які зазнали травм чи поранення й потребують допомоги медиків, тут у буквальному розумінні ставлять на ноги.

Працюють у Більче-Золотецькій обласній фізіотерапевтичній лікарні реабілітації 12 лікарів, серед яких є і випускники ТДМУ ім. І.Я.Горбачевського — фізіотерапевт і кардіолог Ганна Гарасимяк та лікар-інтерн терапевтичного відділення Анна Жолобчук.

Представники різних клінічних кафедр ТДМУ ознайомилися з історіями хвороб пацієнтів і надали фахові консультації щодо їх подальшого лікування та реабілітації. Також відбулася зустріч з колективом лікарні, на якій йшлося, зокрема, про проблеми реабілітації та надання кваліфікованої допомоги пацієнтам ще в більшому обсязі

Проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи, професор Степан Запорожан у своєму виступі зазначив, що проблема реабілітації та повернення — фізичне й психологічне — людини в соціальне життя нині дуже актуальна в усьому світі. Американські вчені підраховували, що один долар, вкладений в реабілітацію, повертається шістьма, бо люди інтегруються в життя, працюють, приносять користь.

— У нашому університеті створена кафедра фізичної реабілітації, здоров'я людини та фізичного виховання. У рамках угоди про співпрацю між Тернопільським державним медичним університетом імені І.Горбачевського та Більче-Золотецькою обласною фізіотерапевтичною лікарнею реабілітації студенти ТДМУ мають можливість відпрацьовувати практичні навички з реабілітації хворих на базі медичного закладу.

Гості поділилися власним досвідом і методичними напрацюваннями з колегами.

Завідувач кафедри невідкладної та екстреної медичної допомоги, професор Микола Швед, звертаючись до аудиторії, зазначив, що головний лікар закладу Любомир Васильович Синовський очолює

колектив Більче-Золотецької обласної фізіотерапевтичної лікарні реабілітації сім років тому і за цей час тут сталося багато якісних змін. Зокрема, гарне враження справили на професора відвідини терапевтичного та кардіологічного відділень.

Микола Іванович наголосив, що в світі реабілітаційний напрямок відновної медицини розвивається дуже активно. Кожен пацієнт має мати доступ не лише до медичної допомоги, а й до реабілітації. Він назвав також три медичні складові зниження смертності.

— На 30 відсотків можна покращити здоров'я за рахунок профілактики, ще на 30 — завдяки впровадженню нових медикаментозних методів лікування, в тому числі й у кардіохірургії, і 30 відсотків — це реабілітація. Вона має дуже велике

що стосуються кардіореабілітації, які розробили науковці кафедри.

Реабілітація — одна з дуже важливих галузей медицини, оскільки йдеться про повернення хворим здоров'я й працездатності. Про це мовила лікар-невропатолог, завідувач Центру медико-психологічної реабілітації та лікування учасників АТО на базі обласної психоневрологічної лікарні Вікторія Боронілова. Вікторія Василівна розповіла про роботу Центру та реабілітаційні програми, розроблені для пацієнтів відділів інтенсивної терапії, інсультного й судинного. «Реабілітація повинна починатися з першого дня хвороби», — наголосила фахівець.

Завідувач кафедри фізичної реабілітації, здоров'я людини та фізичного виховання, професор Дарія Попович подякувала керівниц-

значення. Науковці ТДМУ давно та плідно займаються, зокрема, проблемами кардіореабілітації. Написані монографії, методичні розробки з реабілітації післяінфарктних хворих затверджені МОЗ України й фахівці кафедри невідкладної та екстреної медичної допомоги готові допомогти лікарям-реабілітологам їх впровадити.

Результатами багаторічних досліджень на тему «Ранні та віддалені етапи реабілітації пацієнтів при гострому коронарному синдромі» поділилася доцент кафедри Лариса Левицька. Лариса Володимирівна також представила монографію «Сучасні технології та методи кардіореабілітації», яка була перевидана вже вчетверте, і найновіші методичні розробки, що стосуються цієї теми.

Завуч кафедри медичної реабілітації, кандидат медичних наук і реабілітолог з багаторічним стажем Тетяна Бакалюк зазначила: «Приємно бачити, що сучасні лікувальні методики у Більче-Золотецькій обласній фізіотерапевтичній лікарні реабілітації активно застосовують, методи фізичної реабілітації хворих удосконалюють і поповнюють новими». Фахівець також наголосила, що хвороби суглобів займають провідне місце серед порушень опорно-рухового апарату, тож їхня діагностика потребує підвищеної уваги. Пацієнтам Більче-Золотецької лікарні пощастило, бо тут є апаратура для вимірювання щільності кісткової тканини, діагностики м'язів і можливість отримати весь спектр необхідних лікувальних процедур.

Тетяна Григорівна також розповіла про використання в реабілітації найновіших інформаційних технологій і про низку цікавих методик,

тву Більче-Золотецької лікарні за плідну співпрацю та гарні умови, створені студентам медичного факультету за напрямком підготовки «Здоров'я людини» на час проходження ними виробничої практики.

— Наші студенти здобувають професійний досвід у гарній лікарні, де працюють досвідчені фахівці і є сучасне обладнання, тож повертаються з чудовими враженнями. Важливо, що фах «лікар фізичної та реабілітаційної медицини», «ерготерапевт» та «фізичний терапевт» внесли до класифікатора професій, МОЗ реорганізує чинну нормативну базу, щоб створити робочі місця в закладах для цих фахівців. Тобто ставлення держави до реабілітації змінилося.

Завідувач кафедри травматології та ортопедії з військово-польовою хірургією, доктор медичних наук Андрій Цвях наголосив на необхідності ранньої фізичної реабілітації в першу добу після оперативного лікування із застосуванням новітніх фіксаторів — імплантів. А також на перспективах розвитку такої галузі, як телемедична реабілітація.

У ТДМУ за спеціальністю «фізична реабілітація» навчається чимало здібних студентів. Зазначалося, що це дуже перспективний напрямок підготовки, бо такі фахівці потрібні. Учасники зустрічі підтримали низку цікавих ініціатив, спрямованих на розвиток нових напрямків співпраці між ТДМУ та Більче-Золотецькою обласною фізіотерапевтичною лікарнею реабілітації, що сприятиме впровадженню тут нових сучасних стандартів лікування.

**Лідія ХМІЛЯР,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

ОСЕРЕДОК ЗНАНЬ

Всеукраїнському дню бібліотек та 60-річчю від дня заснування книгозбірні ТДМУ ім. І. Я. Горбачевського присвятили урочистий захід. Привітати колектив університетської бібліотеки прийшли представники адміністрації, професорсько-викладацького складу та профспілкової організації нашого вишу, обласної влади, колеги з інших книгозбірень міста. Вітаючи присутніх, директор університетської бібліотеки Олена Проців зазначила:

— Навесні ТДМУ святкував своє 60-річчя. Бібліотека, створена згідно з наказом від 27 червня 1957 року, у вересні відчинила двері для перших користувачів. Тож сьогодні у нас подвійне свято й ми раді зустрічати його в колі друзів.

Завідуюча інформаційно-бібліографічним відділом Наталя Водюк і бібліотекар I категорії

Гавришак. З 2015-го директором бібліотеки ТДМУ є Олена Проців.

Нині бібліотечний фонд нараховує 389 669 примірників документів. Його родзинкою є колекція цінних і рідкісних документів, де зібрано багато

розширюється, й де створено максимально комфортні умови для користувачів.

Провідний інспектор управління охорони здоров'я обласної державної адміністрації Олександр Кузнець, привітавши колектив від імені начальника управління охорони здоров'я обласної державної адміністрації Володимира Богайчука, зазначив, що роль і значення бібліотек зростає, адже знання — це сила.

— До бібліотеки, яку недаремно називають храмом науки й пізнання, люди приходять, щоб наслодитися книгою, отримати нові знання, відірватися від буденності, — сказав, звертаючись до присутніх, проректор з наукової роботи ТДМУ, професор Іван Кліщ. — У книгах зберігається пам'ять народу, пам'ять поколінь. З розвитком інтернету книгозбірні модернізуються й бібліотека ТДМУ — тому приклад. Тут використовують нові інформаційні технології та сучасні стандарти в організації обслуговування користувачів, створені всі умови для продуктивного навчання й наукової діяльності, а також відбуваються цікаві куль-

турно-мистецькі заходи. Промовистим є той факт, що для закупки нових видань університетська бібліотека щороку отримує понад два мільйони гривень.

Іван Миколайович тепло привітав бібліотекарів з професійним святом, побажавши міцного здоров'я та натхненної й плідної роботи.

Науковий керівник бібліотеки ТДМУ, завідувач кафедри медичної реабілітації, професор Ігор Мисула у своєму виступі зазначив, що його спогади про студентські роки нерозривно пов'язані зі споминами про бібліотеку. Після занять студенти-медики поспішали до морфологічного корпусу, де тоді містилася книгозбірня, щоб встигнути зайняти місце за столом у читальній залі та отримати потрібні книжки, атласи, підручники. Бібліотека була й залишається невід'ємною складовою навчального процесу.

Декан факультету іноземних студентів, професор Петро

Справжнім скарбом бібліотеки завжди були й залишаються її працівники — талановиті, досвідчені, кваліфіковані, віддані своїй справі. Сердечно вітали у день професійного свята ветеранів бібліотечної справи: Дарію Тараненку, Олександру Колеснику, Людмилу Кліщун. Колишній директор Дарія Тараненко поділилася спогадами про минулі сторінки в історії книгозбірні.

Найщиріші вітання з нагоди свята висловив директор Тернопільської обласної універсальної наукової бібліотеки, голова обласного відділення Української бібліотечної асоціації Василь Вітенко.

Тепло привітала колег директор бібліотеки Тернопільського національного педагогічного університету Ірина Чайка.

З найкращими побажаннями міцного здоров'я, наснаги й добробуту виступив директор бібліотеки Тернопільського на-

Тетяна Майовецька зробили невеличкий екскурс в минуле, нагадавши, що спочатку книгозбірня вишу містилася у двох кімнатах і нараховувала лише 12 400 примірників книг. Здебільшого це були видання, передані з обмінних фондів інших бібліотек. І колектив був невеличкий: завідувач Павло Сидорович Герасименко та два бібліотекарі — Дарія Омелянівна Клімчук і Сабіна Іванівна Венгер.

З розвитком вишу зростала й матеріально-технічна база бібліотеки, збільшувався книжковий фонд, створювалися нові відділи, розпочався процес комп'ютеризації та автоматизації бібліотечних процесів. 2005 року книгозбірня переїхала в окреме приміщення на вулиці Січових Стрільців. У різні роки її колектив очолювали Павло Герасименко, Алла Мочарська, Наталія Григор'єва, Дарія Тараненко, Ігор

унікальних медичних видань. До послуг відвідувачів — відділ обслуговування та зберігання фондів, до якого входять навчальний та науковий абонементи, читальна зала та її філіали; відділ комплектування та наукової обробки документів; інформаційно-бібліографічний відділ.

Щороку бібліотека обслуговує понад 19 тисяч користувачів та успішно виконує свою місію, сприяючи навчально-виховному процесу й науково-дослідній роботі в університеті.

З найщирішими вітаннями та побажаннями виступили гості. Голова Тернопільської обласної ради Віктор Овчарук, до речі, випускник ТДМУ, згадавши студентські роки, зазначив, що пишається альма-матер і радий за студентів, які можуть користуватися сучасною бібліотекою. Нині це справжній осередок знань з багатим книжковим фондом, який постійно оновлюється та

Сельський зазначив, що бібліотека є важливим показником досягнень і можливостей вищого навчального закладу. В іноземних студентів, які навчаються в ТДМУ, університетська книгозбірня є дуже популярною й вони активно користуються її послугами.

ціонального економічного університету Казимир Возьний.

Директор університетської книгозбірні Олена Проців щиро подякувала керівництву ТДМУ за уважне ставлення та підтримку ініціатив, спрямованих на розвиток бібліотеки — одного з важливих підрозділів вишу.

— Мабуть, не випадково наше професійне свято співпадає з християнським святом Віри, Надії, Любові та їхньої матері Софії-мудрості, — мовила Олена Ярославівна. — Тож віри Вам, шановні колеги, у власні сили, надії, що все у нас буде добре, любові наших користувачів, мудрості і наполегливості у здійсненні найсміливіших планів і мрій!

Групи бібліотекарів, а також присутнім на святі ветеранам бібліотечної справи вручили почесні грамоти.

На завершення відбувся невеликий концерт з участю студентів Тернопільського обласного державного музичного училища імені С. Крушельницької Назарія Кальби, Марії Михайлецької, Ігоря Кордяка, Марії Корчак. Народна пісня «Чиє ж то полечко» прозвучала у виконанні вокального квартету у складі Маргарити Саранчук, Ольги Боднар, Христини Ключ і Христини Домарацької. Квартет дерев'яних духових інструментів у складі Соломії Зінкевич, Євгена Шпака, Миколи Бабія, Олега Недашківського та Олександра Печенюка зіграв польку.

**Лідія ХМІЛЯР,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

«TERNOPILSIMOLYMP-2017» НАЗВАЛА ПЕРЕМОЖЦІВ

Всеукраїнська олімпіада із симуляційної медицини «TernopilSimOlymp-2017» (екстрена та невідкладна медична допомога) відбулася 29-30 вересня в навчально-оздоровчому комплексі «Червона калина» ТДМУ. Організаторами заходу стали Центральний методичний кабінет з вищої медичної освіти МОЗ України, Тернопільський державний медичний університет імені І.Горбачевського, Всеукраїнська громадська організація «Всеукраїнська рада реанімації (ресусcitaції) та екстреної медичної допомоги», Молодіжний осередок ВГО «Всеукраїнська рада реанімації (ресусcitaції) та екстреної медичної допомоги», Тернопільська обласна асоціація симуляційного навчання в медицині.

Олімпіада стосувалася питань екстреної та невідкладної медичної допомоги, основи надання якої вивчають студенти-медики на II курсі з дисципліни

Степан ЗАПОРОЖАН – проректор ТДМУ, професор за мить вручить цей кубок команді-переможниці Всеукраїнської олімпіади

дичної допомоги у симульованому відділенні невідкладної допомоги, діяльність якого декларована наказом МОЗ України від 2009 р. № 370. Проте такі відділення досі не створенні в жодній багатопрофільній лікарні України, водночас давно існують за кордоном і довели свою доцільність.

Вінниці, Івано-Франківська, Чернівців, Львова, Одеси, Черкас, Івано-Франківська, Тернополь, Києва.

«TernopilSimOlymp-2017» – це другий захід, ініційований командою студентів Тернопільського медуніверситету, яка є ядром молодіжного осередку Всеукраїнської ради реанімації. Ці юнаки та дівчата свого часу пройшли інструкторські курси та підтвердили свою кваліфікацію, отримавши сертифікат МОЗ України. Потрібно зазначити, що молоді люди інструктори впродовж трьох років навчили азам домедичної допомоги понад тисячу краян. Вони також організували чимало майстер-класів, змагань та інших заходів. Представники молодіжного осередку ВРР постійно надають домедичну допомогу під час фестивалів, спортивних змагань всеукраїнського та міського рівнів. Успішно виступили й на конкурсах бригад екстреної медичної допомоги «Галицькі медичні ралі-2016», «Слобожанські медичні ралі-2016», «Сумські медичні ралі-2017». У травні цього року наша команда виборола першість на міжнародному етапі симуляційної медицини «Sim

Аркадій ШУЛЬГАЙ – проректор ТДМУ, професор вітає учасників олімпіади

медичних навчальних закладах України переріс в олімпіаду із симуляційної медицини з міжнародною участю «TernopilSimOlymp-2017».

У червні 2017 року завідувач кафедри медицини катастроф і військової медицини, професор Арсен Гудима був спостерігачем на фінальному етапі світового чемпіонату із симуляційної медицини серед студентів «Sim

ми були завідувач центру підготовки інструкторів з екстреної медичної допомоги Українського науково-практичного центру екстреної медичної допомоги і медицини катастроф Віталій Крилюк та завідувач кафедри невідкладної та екстреної медичної допомоги Микола Швед. Головним координатором була член молодіжного осередку ВГО «Всеукраїнська рада реанімації» Анастасія Гудима.

Під час відкриття олімпіади від імені ректора ТДМУ, професора Михайла Корди учасників привітав проректор з навчальної роботи, професор Аркадій Шульгай.

«Ці змагання ініціював наш університет. Ректор ТДМУ приділяє багато уваги інноваційним методам підготовки сучасних лікарів. Нині в Тернопільському медичному університеті впро-

ваджено в навчальний процес наскрізну програму із симуляційної медицини. Ви матимете можливість ознайомитися з роботою Центру симуляційного навчання нашого університету. Симуляційне навчання – нова перспектива у підготовці фахівців

(Зліва направо): **Арсен ГУДИМА – завідувач кафедри медицини катастроф і військової медицини, професор, Віталій КРИЛЮК – голова Всеукраїнської ради реанімації**

«Домедична допомога в екстремальних ситуаціях» та на V курсі з дисципліни «Екстрена та невідкладна медична допомога». Крім того, для фіналістів був передбачений окремий конкурс з питань надання екстреної ме-

Загалом взяло участь 17 команд студентів і молодих лікарів, з яких було три іноземні (дві з Литви та одна з Польщі). Решта учасників приїхали з вищих медичних навчальних закладів Донецька, Харкова, Полтави, Дніпра,

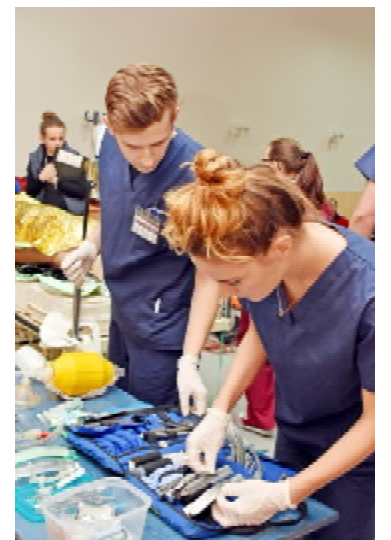

Challenge» в медичному університеті Люблін (Польща).

Торік за підтримки адміністрації ТДМУ майбутні медики зорганізували перший відкритий чемпіонат з домедичної допомоги «Знай! Вмій! Врятуй!». Цього року чемпіонат у зв'язку з відкриттям і розвитком центрів симуляційного навчання у вищих

Challenge», який відбувся в Парижі. Запозичений досвід, а також участь в організації чемпіонатів бригад ЕМД лягли в основу проведення олімпіади.

Головним суддею олімпіади стала Галина Цимбалюк – керівник міжкафедрального навчально-тренінгового центру. Головними апеляційними суддя-

у галузі охорони здоров'я. Цей навчальний напрямок дає можливість до автоматизму відпрацювати ту чи іншу навичку. Симуляційне навчання в нашому виші ввібрало всі дисципліни, які передбачені стандартом підготовки лікаря, зокрема, хірургічний, терапевтичний, педіатричний, реанімаційний та інші. З другого курсу наші студенти вивчають домедичну допомогу під час проходження курсу підготовки офіцерів запасу. Всі заняття відбуваються на базі Центру симуляційного навчання. Нехай успіх супроводжує вас і переможе в олімпіаді найсильніший», – зазначив Аркадій Гаврилович.

(Продовження на стор. 7)

«TERNOPILSIMOLYMP-2017» НАЗВАЛА ПЕРЕМОЖЦІВ

(Закінчення. Поч. на стор. 6)

Проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи, професор Степан Запорожан наголосив на важливості проведення подібних заходів, які дають можливість майбутнім медикам вдосконалити власні знання та практичні навички.

Голова Всеукраїнської ради реанімації Віталій Крилюк додав, що Тернопільський державний медичний університет має всі чинники для проведення олімпіади із симуляційної медицини. Тут є підтримка керівництва на всіх рівнях, науковий керівник Арсен Гудима, який завжди прагне розвивати цей напрямок, і чудовий тренінговий центр. «Уперше організуємо олімпіаду із симуляційного навчання, рівень якої з кожним роком дедалі зростає. Це не тільки змагання, а й навчання, щоб кожен учасник міг вдосконалити свої навички, дізнався більше нового», – висловив сподівання Віталій Крилюк.

Керівник Центру симуляційного навчання, головний суддя чемпіонату Галина Цимбалюк привітала всіх учасників з

Аркадій ШУЛЬГАЙ – проректор ТДМУ, професор, Галина ЦИМБАЛЮК – головний суддя олімпіади, Анастасія ГУДИМА – головний координатор олімпіади з членами студентської команди нашого університету

нашої медицини, адже вони взяли на себе відповідальність представити свій університет на олімпіаді, позмагатися за головний кубок. Свого часу ми також розпочинали діяльність з невеликих проектів і поступово розвивалися. Тепер в університеті є Центр симуляційного навчання, який відкриває більше можливостей

го дефібрилятора (Віктор Шацький, Мирослав Бойчак – асистенти кафедри медицини катастроф та військової медицини ТДМУ).

– Обстеження постраждалого на етапі екстреної медичної допомоги (Галина Цимбалюк, Анатолій Калинюк – лікарі з медицини невідкладних станів вищої

ної допомоги при масових випадках. Медичне сортування. Екстрена інфузійна терапія (Арсен Гудима – завідувач кафедри медицини катастроф та військової медицини ТДМУ).

Учасники мали можливість ознайомитися з обладнанням, яке використовували під час олімпіади.

Водночас відбулися паралельні майстер-класи, зокрема, «Зупинка масивної кровотечі турнікетами ТМ «СПАС» (Володимир Звєнцяцький – інструктор з тактичної медицини, вогневої та тактичної підготовки міжнародного проекту «Центр підготовки «Patriot»), «Обладнання для транспортування та іммобілізації на догоспітальному етапі» (Артем Шатохін – керівник компанії ОЖИВА).

Уранці 29 вересня розпочали старту. Команди пропонували два сценарії з домедичної допомоги, під час яких вони працювали, по суті, без обладнання або з наявною автомобільною аптечкою чи автоматичним зовнішнім дефібрилятором. Відтак виконували інші два сце-

з медицини катастроф, яку запропонувала компанія «Learn Key» з Вільнюса.

Під час фінальних завдань на сцені конгрес-центру симулювали відділення невідкладної медичної допомоги й у присутності всіх учасників фіналісти виконували завдання з надання медичної допомоги пацієнту, якого привезла карета «швидкої».

У фіналі взяли участь студентські команди Вінниці, Терно-

поля та Черкас, а також усі команди молодих лікарів та іноземні команди.

Перше місце серед студентських команд здобули представники Вінниці, друге – Черкас, третє – Тернополя (ТДМУ). Серед молодих лікарів перемогла команда з Тернополя. Серед іноземних – перше місце у команді №2 з Каунаса (Литва), друге здобула команда №1 з Каунаса (Литва), третє – команда з Любліна (Республіка Польща).

Також команди отримали призи за перемогу в окремих конкурсах.

У рамках олімпіади керівники делегацій взяли участь у нараді-семінарі з симуляційної медицини, а також оглянули й високо оцінили міжкафедральний навчально-тренінговий центр нашого університету. Учасники наради-семінару прийняли рішення щодо організаційного комітету зі створення Всеукраїнської асоціації симуляційного навчання в медицині. Провели перемовини з представником медуніверситету Любліна щодо участі викладачів у підвищенні педагогічної майстерності із симуляційної медицини, а також з керівником ІТ-компанії «Learn Key» стосовно розробки навчальних симуляційних програм.

**Яніна ЧАЙКІВСЬКА,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

початком змагань, побажала успіхів.

Молодіжний осередок Всеукраїнської ради реанімації в ТДМУ впродовж останніх трьох років активно розвивається. Увесь цей час його очолює студентка нашого університету Богдана Перевізна. Під час відкриття олімпіади вона зазначила, що рада вітати шановане товариство на заході. «Всі присутні тут учасники команд є майбутніми лідерами

для студентів. У європейських країнах симуляційне навчання стрімко розвивається. Те, що такі центри почали відкривати в наших університетах, засвідчує: Україна також йде в ногу з часом», – зазначила Богдана Перевізна.

Першого дня учасники взяли участь у кількох майстер-класах:

– Обстеження травмованого на етапі домедичної допомоги. Базова реанімація з використанням автоматичного зовнішньо-

категорії; Pitic Малашаускас, Томас Гурскас – парамедики (Литва).

– Обстеження травмованого на ранньому госпітальному етапі в «Emergency Department». Кваліфіковані заходи реанімації (Віталій Крилюк, Іван Кузмінський – інструктори ВГО «Всеукраїнська рада реанімації (ресусцитації) та екстреної медичної допомоги»).

– Організація надання медич-

ної допомоги, тут учасники ставали членами виїзної бригади ЕМД і використовували обладнання, яке є наявне в автомобілі «швидкої». До закінчення дня учасники змагалися з фізичної вправності та уміння виконувати медичні маніпуляції.

Ранок 30 вересня розпочався для капітанів команд з виконання завдань комп'ютерної навчально-оцінювальної програми

ВІТАЄМО!

21 жовтня – ювілейний день народження у ветерана ТДМУ Олени Олександрівни ВАСИЛЮК.

Вельмишановна Олено Олександрівно!

Ректорат, профком і весь колектив університету щиро, сердечно вітають Вас з ювілейним днем народження!

Після закінчення Чернівецького державного університету, роботи старшим лаборантом Киргизького медичного інституту в стінах Тернопільського

державного медичного університету імені І.Я.Горбачевського Ви успішно пройшли 35-літній трудовий шлях старшого лаборанта кафедри неврології, психіатрії, наркології та медичної психології, виконували одну з найважливіших ділянок роботи – лабораторне та організаційне забезпечення навчального й наукового процесу.

Глибоко поважаємо та шануємо Вас за багаторічну невтомну працю, високий професі-

оналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Ваша професійна та громадська діяльність відзначені медаллю «Ветеран праці», грамотами й подяками адміністрації університету.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування.

Бажаємо Вам, вельмишановна

Олено Олександрівно, доброго здоров'я, душевного спокою, добробуту, людського тепла, рідного благополуччя й за тишки, активного та щасливого довголіття.

Нехай здоров'я, радість і достаток

Сипляться, немов вишневі цвіт,

Нехай малює доля з буднів свято

І дарує Вам багато літ!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІВ КРАЇНИ ЗІБРАВ З'ІЗД

У столичному Українському домі відбувся VI з'їзд Української гастроентерологічної асоціації. Форум зібрав понад тисячу делегатів та учасників не лише з України, але й інших країн. У його роботі взяли участь гастроентерологи, лікарі загальної практики-сімейної медицини, ендоскопісти, представники інших спеціальностей. Обговорили актуальні питання щодо застосування новітніх методів лікування й діагностики захворювань, поділилися досягненнями та останніми новинами гастроентерологічної науки й практики, відвідали лекції та майстер-класи колег, отримали нову інформацію щодо питань профілактичної та клінічної дієтології.

Серед учасників форуму були й делегати з Тернопільщини: завідувач кафедри клінічної імунології, алергології та загального догляду за хворими, професор Ігор Господарський, завідувач кафедри первинної медико-санітарної допомоги та загальної практики-сімейної медицини ТДМУ, професор Лілія Бабінець, доцент ТДМУ Галина Лихацька, обласний експерт управління охорони здоров'я ОДА з питань гастроентерології Олександр Юровська та фахівці Тернопільської університетської лікарні — завідувач гастроентерологічним відділенням Галина Хомин, гастроентеролога Тетяна Соліляк, Ольга Дука.

Про роботу форуму наш кореспондент попросила розповісти обласного експерта управління охорони здоров'я ОДА з питань гастроентерології Олександра ЮРОВСЬКУ.

— *Ваші враження від з'їзду?*

— Хочу зазначити, що для мене участь у роботі форумів такого рівня — це завжди подія в професійному житті. Адже є змога охопити доволі велике коло питань професійної компетенції, послухати доповіді провідних фахівців вітчизняної та світової гастроентерологічної школи, які представляють найновіші повідомлення, озвучують перспективні досягнення у світлі останніх подій сучасної гастроентерології. До того ж це чудовий майданчик для спілкування з колегами, обговорення найбільш топкових тем, дискусійних проблем. Гадаю, що для кожного учасника участь у подібних форумах дає натхнення, сприяє удосконаленню, насичує відчуттям власної значимості та причетності до поважної вітчизняної гастроентерологічної спільноти. Особливістю з'їзду було розмаїття форм діяльності: це пленарні та секційні засідання з обговоренням широкого кола питань, круглі столи, панельні дискусії з експертами, майстер-

класи, які проводили тренери світового рівня. Наголос ставили на безперервній післядипломній освіті та навчанні. Ясна річ, у рамках з'їзду асоціація прозвітувала про підсумки діяльності за звітний період — відвідували президент асоціації, головний експерт МОЗ за напрямком «гастроентерологія», вчений секретар та ревізійна комісія. Підбили підсумки курсу молодих вчених, презентували гранти та відзначили кращих членів Української гастроентерологічної асоціації. Відбулися також збори головних експертів за напрямком «гастроентерологія» та засідання опорної кафедри з підготовки фахівців з гастроентерології та дієтології за участю однопрофільних кафедр.

— *На які теми найбільше звертали увагу цього року?*

— Цього року модератори підготували понад сім секцій, було представлено майже 70 доповідей, а питання, які винес-

Олександра ЮРОВСЬКА — обласний експерт управління охорони здоров'я ОДА з питань гастроентерології, делегат з'їзду

ли на обговорення, набули широкого резонансу серед учасників. Вони були присвячені усім сферам гастроентерології. Взагалі захід відбувався досить жваво та динамічно. Одночасно в кількох залах відбувалися засідання, присвячені актуальним напрямкам гастроентерології, зокрема, профілактиці, діагностиці та лікуванню захворювань шлунка й дванадцятипалої кишки, клінічній панкреатології. Йшлося й про шлях поліпшення профілактики, діагностики й лікування захворювань печінки та жовчовивідних шляхів, сучасні тенденції діагностики та лікування захворювань кишківника, питання нутриціології, дієтології та лікувального харчування. Серед численних виступів значний інтерес аудиторії викликали доповіді, що стосуються актуальних питань якості профілактики, діагностики й лікування захворювань шлунка. Зокрема, дискусійна панель «Лікування не повинно бути небезпечніше за захворювання» — за матеріалами міжнародного саміту з профілактики та лікування НПЗП-гастропатії

(Дубаї, 2016), під гаслом якої прозвучала доповідь професора Ю. М. Степанова щодо необхідності міждисциплінарного консенсусного підходу до профілактики та лікування НПЗП-індукованої гастропатії у пацієнтів різного профілю. Нові стратегії профілактики та лікування функціональної та НПЗП-індукованої гастроінтестинальної патології прозвучали у доповіді професора С.М.Ткач. Чималий інтерес викликали й доповіді, представлені на сателітному симпозиумі, присвяченому гепатобілярній системі, зокрема, проблемним аспектам терапії неалкогольної жирової хвороби печінки у пацієнтів з метаболічним синдромом (Петр Діте, Чехія), дискусійним питанням доповіді «Біліарна патологія як фактор ризику ГЕРХ: що раціонально взяти за основу терапії?» (М.Б.Щербініна, І.М.Скрипник, І.А.Зайцев). Американські фахівці порушили проблему неалкогольної жирової хвороби печінки та неалкогольного остеоартрозу та зупинилися на сучасних підходах її вирішення (доповідь Мазен Ноуредін, США). Приємно, що на цьому річному з'їзді асоціації дали слово й фахівцям нашого університету — професор ТДМУ Ігор Господарський розповів учасникам форуму про сучасні підходи до діагностики та методи корекції фіброзу печінки у хворих ХГС.

Не можу оминати й не згадати сателітний симпозиум, який викликав жвавий інтерес аудиторії. Його тема: «Психоемоційний стан людини та шлунково-кишковий тракт. Чи є зв'язок?». Доповідь на цю тематику з доволі риторичною назвою «Кишківник: емоційний орган?» представив колишній професор нашого університету Олег Чабан. Універсальний алгоритм терапії абдомінального синдрому було запропоновано у доповіді Олега Бабака, професора ДУ «Національний інститут терапії імені Л.Т.Малої НАМН України», Харків). Зокрема, він зосередив увагу на важливості впливу на етіологічні фактори та патогенетичні механізми розвитку синдрому абдомінального болю. Узагалі ж з'їзд наголос ставив на підготовці кваліфікованих кадрів, розробці нових ліків, використанні нових діагностичних методів, впровадженні нових настанов і протоколів надання медичної допомоги хворим.

У рамках форуму відбулося організаційне засідання делегатів ГО «Українська гастроентерологічна асоціація», на якому обрали нового президента асоціації. Ним став Ігор Миколайович Скрипник — доктор медичних наук, професор, проректор з на-

уково-педагогічної роботи та післядипломної освіти, професор кафедри внутрішньої медицини №1 Української медичної стоматологічної академії.

Враженнями від роботи з'їзду поділилася й завідувач кафедри первинної медичної допомоги та сімейної ме-

панкреатологів (ЄКП), щодо новин європейської панкреатології за матеріалами зустрічі ЄКП, (Будапешт, 2017), а також щодо дозових стандартів спазмолітичної терапії в гастроентерології.

Надзвичайно цікавою була доповідь професора Буковинського національного університе-

Делегати з'їзду — головний дієтолог МОЗ, доцент Олег ШВЕЦЬ (Київ), віце-президент Українського клубу панкреатологів (терапія), професор Лілія БАБІНЕЦЬ (Тернопіль), президент УКП, професор Наталія ГУБЕРГРІЦ (Одеса), віце-президент УКП (хірургія) Ігор ХОМ'ЯК (Київ)

дицини ТДМУ, віце-президент Українського клубу панкреатологів, професор Лілія БАБІНЕЦЬ:

— З теплом згадую зустрічі панкреатологів у рамках Українського клубу панкреатологів (УКП) та Європейського клубу панкреатологів (ЕКП) у Будапешті, Коблево, Миколаївській області, а тепер — у Києві. Запрошення взяти участь у роботі VI з'їзду Української гастроентерологічної асоціації як доповідач наукового напрямку «панкреатологія» у контексті загальної практики-сімейної медицини, вважаю для себе високою честю. Це свідчить про те, що наближення технологій спеціалізованого гастроентерологічного напрямку до рівня первинної медичної допомоги є пріоритетним в системі охорони здоров'я України. Форум був надзвичайно представницьким, делегати мали змогу ознайомитися з найсучаснішими досягненнями клінічної гастроентерології, гепатології, діагностики та лікування захворювань кишківника, онкологічної патології органів шлунково-кишкового тракту.

В рамках з'їзду працював форум здорового харчування, що дало можливість поглибити знання й практичні навички у лікуванні хворих з метаболічним синдромом, який часто включає не лише ожиріння, гіпертонію та цукровий діабет, але й жирову хворобу печінки та підшлункової залози. Мені довелося працювати у секції «Актуальна панкреатологія», де мала змогу представити наші напрацювання для практичних лікарів. Як і завжди, дуже змістовними й актуальними були доповіді професора Донецького НМУ Наталії Губергріц (президента УКП та головуючої наступного року в президії Європейського клубу

ту Тамари Христини про аутоімунний панкреатит, який дедалі частіше привертає увагу клініцистів і науковців-панкреатологів. Ґрунтовно виклала підходи до замісної ферментної терапії за матеріалами європейського доказового гайдлайну професор Львівського НМУ Ольга Бондаренко. Я представила наші власні наукові розробки щодо протоколів корекції трофологічних порушень при хронічному панкреатиті в поєднанні з цукровим діабетом (за матеріалами дисертаційних робіт моїх учениць Ульяни Захарчук і Наталії Мельник), які запатентовані та підкріплені інформаційними листами, затвердженими МОЗ України. Наші рекомендації викликали зацікавлення аудиторії, запитання практичних лікарів, що вважаю дуже важливим.

Хочу також повідомити, що під час спілкування на форумі члени УКП прийняли рішення провести ювілейну конференцію УКП, присвячену 10-літтю Клубу, у нашому рідному місті Тернополі та моему рідному ТДМУ 16-17 листопада цього року. Матимемо змогу надати нашим сімейним лікарям, терапевтам, педіатрам гастроентерологам найсвіжішу інформацію з питань захворювань підшлункової залози та коморбідних станів.

Хочу подякувати організаторам представницького форуму гастроентерологів професорам Наталії Харченко (головному експерту за напрямком «Гастроентерологія» МОЗ України) та Олександрові Бабаку (президенту Української гастроентерологічної асоціації) за прекрасно організований захід, за можливість зустрічей колег та однодумців у науці й клінічній практиці.

Лариса ЛУКАЦЬК

ПРОФІЛАКТИЧНІ МЕДОГЛЯДИ Є НЕОБХІДНИМИ

«Майбутнє належить медицині запобіжній. Ця наука, йдучи рука об руку з лікувальною, приносить безперечну користь людству», – писав славетний хірург Микола Пирогов. Фізичне здоров'я населення є глобальною світовою проблемою, її розв'язання визначає й подальше існування людства як біологічного виду. Забезпечення належного рівня здоров'я населення є першочерговим завданням будь-якої країни, її системи охорони здоров'я.

Стан здоров'я українців нині оцінюється як незадовільний. Високим є рівень загальної смертності (14,6 на 1000 населення), який неухильно зростає; низькими є рівні очікуваної тривалості життя (66,12 р.) та тривалості здорового життя (59,2 р.). Одне з найвищих в Європі регіоні є природне зменшення населення (-3,9 на 1000 населення 2014 року).

Актуальність проблеми впровадження концепції профілактичної спрямованості діяльності лікарів і середніх медичних працівників закладів первинної медико-санітарної допомоги (ПМСД) у сучасних умовах зумовлена необхідністю реформи системи охорони здоров'я України на засадах профілактичної парадигми. Саме на засадах профілактичної медицини мають базуватися більшість програм реформування та розвитку медичної галузі й усіх розділів прикладної медицини. Тому однією з найактуальніших нині проблем галузі охорони здоров'я є інформування населення про необхідність проходження щорічних профілактичних медоглядів.

Головне цьогорічне нововведення полягає у вилученні ме-

дичної довідки (форми 0-86) з переліку необхідних для вступу до вишу документів. Але, оскільки в Тернопільському державному медичному університеті ім. І.Я. Горбачевського великого значення надають стану здоров'я студентів, то такі профілактичні медичні огляди для студентів першого та другого років навчання є необхідними. Адміністрація університету з вересня 2017 року зініціювала профілактичний огляд студентів першого та другого курсів, який тривав упродовж двох тижнів. Як розповів голова медичної комісії, доцент кафедри внутрішньої медицини №3 Богдан Насалик, більшість майбутніх медиків уже оглянули фахівці нашого університету. Стан здоров'я перевірено у студентів медичного, стоматологічного та фармацевтичного факультетів. Після огляду спеціалісти рекомендують студенту заняття з фізкультури в основній чи спецгрупі.

«Цього року вперше за багато років у ТДМУ відновлена практика профілактичних оглядів студентів, яка була скасована в Україні загалом. Попередніми роками ми брали до уваги інформацію про стан здоров'я студента з довідки за місцем проживання. Цьогоріч проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи, професор Степан Запорожан виступив з ініціативою відновити профілактичні огляди, щоб знати реальний стан здоров'я наших студентів. Молодих людей оглядали терапевти, хірурги, ортопеди. Згодом медична сестра реєструвала всіх студентів і узагальнювала інформацію», – додав заступник голови комісії, доцент кафедри інфекційних хвороб Василь Качор.

За результатами оглянуто 388 I-го та 495 студентів II-го курсів медичного, 89 та 132 – стоматологічного, 60 та 65 – фарма-

цевтичного факультетів відповідно. В обстежених переважали захворювання опорно-рухового апарату та серцево-судинної патології.

«Згідно з наказом Міністерства молоді та спорту України «Про затвердження тестів і нормативів для проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України» (від 15.12.2016 № 4665) проведено оцінку фізичної підготовки молоді. Ті, хто за рекомендацією

часне проходження цієї діагностичної процедури є свідченням відповідального ставлення до здоров'я – не лише свого, але й тих, хто поруч.

За ініціативи лікувального відділу на території нашого університету протягом трьох тижнів працював виїзний флюорограф. Рентгенологічне обстеження мали можливість здійснити студенти усіх курсів нашого вишу та його працівники. За час роботи флюорографа обстежено

раз огляди та невідкладну допомогу студенти отримують у комфортних умовах з використанням сучасного обладнання й апаратури. Студентів за дільничним принципом приймають терапевти. Максимально опікуються іноземцями. Створений графік консультацій вузьких спеціалістів.

Уже з другої половини січня планові медогляди у нас розпочнуть проходити студенти старших курсів і працівники університету. Для максимальної зручності щороку складається відповідний графік. Залучені хірург, дерматолог, отоларинголог, уролог, терапевт. Медогляди студенти проходять раз на рік, а певна категорія викладачів і працівників – двічі.

У медицині розроблені та запропоновані методики, що дозволяють виявляти хвороби на ранніх стадіях або діагностувати фонові процеси під час профілактичних оглядів. Більше того, існують методики «скринінгу», коли за допомогою недорогих, хоча й неспецифічних методів обстеження, лікарі вишукують людей, яким потрібне поглиблене обстеження. Подібний принцип економить сили та фінанси пацієнтів. Саме цій меті й служать профілактичні огляди. Нехтування профілактичними оглядами позбавляє людину багатьох існуючих методів захисту від хвороб. Китайська мудрість твердить: «Своєчасно подбай про себе за три роки до хвороби, а не починай лікуватися за три дні до смерті». Не нехуйте профілактичними візитами до лікаря. Це дасть вам довголіття, а можливо – збереже життя.

Ярина ЙОСИК,
асистент кафедри
інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними та венеричними хворобами,
кандидат меднаук

медиків зараховані до основної групи, показали чудові результати з рівномірного бігу на 3000 та 2000 метрів на час, підтягування на перекладині або підтягування лежачи, стрибків у довжину з місця, нахилу тулуба вперед з положення сидячи. Відповідного до рівня фізичної підготовки студентам рекомендовано заняття в тих чи інших секціях», – зазначив член комісії, доцент кафедри фізичної реабілітації, здоров'я людини і фізичного виховання Володимир Коваль.

Усіх студентів університету, не лише першокурсників, закликають не забувати регулярно проходити флюорографію. Нині, коли в Україні склалася тривожна ситуація щодо зростання кількості хворих на туберкульоз,

704 студентів, з них – 320 українських та 384 іноземних.

У медпункті Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського, який розташований в гуртожитку №1 на вулиці Живова, завдяки впровадженню системи електронного документообігу та реєстрації, ведуть облік результатів флюорографічного обстеження та висновків профілактичних оглядів студентів за допомогою новітнього програмного забезпечення. Крім того, в медичному пункті університету всі студенти та викладачі ТДМУ можуть отримати медичну допомогу. Впродовж 2016-2017 навчального року оглянуто 2456 студентів, серед них – 1007 іноземних студентів нашого університету. За-

ОБДАРОВАНІ

«ТВОРЧИЙ КОЛЕКТИВ ТДМУ» ОБ'ЄДНАВ РОЗМАЇТТЯ ТАЛАНТІВ

«Творчий колектив ТДМУ» – це об'єднання однодумців, де кожен робить індивідуальний внесок у культурне збагачення університету. Заснований з метою надання можливості втілення студентських ідей та створення альтернативи для розмаїття студентського дозвілля. З кожним новим роком кількість бажачих долучитися до роботи в колективі збільшується, що і є об'єктивною оцінкою діяльності.

«Творчий колектив» діє в університеті протягом кількох років. Його засновником та першим керівником був випускник ТДМУ, лікар-хірург Богдан Куліковський. Пізніше його очолювали та зробили чималий внесок Михайло Думнич і Роман Балич.

Тепер до цієї команди творчих особистостей входять: керівник «Творчого колективу» –

Тетяна Іваницька, перший заступник – Віктор Гунька, другий заступник, керівник відділу ІТ – Михайло Сас, керівник відділу ведучих – Роман Балич, керівник відділу журналістики – Зоряна Вівчар, керівник відділу сценаристів – Мар'яна Яремишин, керівник відділу артистичності – Денис Ляшук, керівник відділу вокалу та музичних інструментів – Сергій Калмазан, керівник відділу хореографії – Софія Копитчак, керівник відділу волонтерства – Мар'яна Позунь, керівник відділу поезії – Анна Українець, координатор «СтудМіс ТДМУ» – Анастасія Гудима.

28 вересня в залі ТДМУ відбувся відбір талановитої молоді у «Творчий колектив».

Такої яскравої та різнобарвної палітри талантів проект ще не бачив: до участі у відборі пода-

ли 65 заявок у 11 напрямках і протягом чотирьох годин представлено 108 номерів.

Талановиті студенти співали, грали на музичних інструментах, танцювали, веселили залу кумедними мініатюрами, декламували вірші, демонстрували свої навички драматичної гри, ділилися вміннями організовувати проекти, писали статті й сценарії та просто затишно проводили час. Тому, команда колективу запевняє, що протягом цього навчального року університет відкріє для себе безліч нових яскравих талантів.

Завершенням відбору в неформальній атмосфері став вечір акустичної музики «Ну що, посидимо?».

Незважаючи на це, організатори щиро запрошують активну й обдаровану молодь до співпраці. Адже «Творчий колектив» – найкраща платформа для реалізації потенціалу талановитих студентів, тут завжди дружно, весело та цікаво!

ДО ВІДОМА

ЗАПОЧАТКОВУЮТЬ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ЗБІРНИК

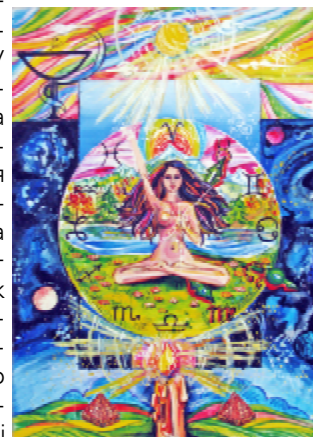
Шановні студенти, викладачі, лікарі-інтерни та клінічні ординатори, аспіранти – всі, хто складає велику родину ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського! Ініціативна група ТДМУ започатковує створення літературно-мистецького збірника нашого вишу – «Творчий вісник ТДМУ». Запрошуємо активно долучатися до цього процесу – й подавати електронні версії матеріалів (проза, поезія, а також фото картин Ірег, фотосюжети) на розгляд редакцій-

ної колеції за електронною адресою – tvtddmu@tdmu.edu.ua.

Обсяг матеріалу – 3-5 сторінок А4, шрифт Time New Roman 14. Дедлайн подачі – 10 листопада 2017 р. Також стежте за повідомленнями на офіційному сайті ТДМУ, на сторінках Фейсбук у спільноті ТДМУ.

Давайте разом показувати Україні, як багато в нашому виші є не лише професіоналів своєї справи, а й креативних та творчих людей!

Ініціативна група ТДМУ

ЗУСТРІЧ

ДОБРИЙ ЛІКАР ТА УСПІШНИЙ ПИСЬМЕННИК

У читальній залі бібліотеки ТДМУ відбулася зустріч з лікарем-хірургом, членом Національної спілки письменників України, автором популярних романів Олексієм Волковим.

Студенти та викладачі, серед яких були й колишні однокурсники випускника ТДМУ Олексія Волкова, зібралися в затишній читальній залі бібліотеки, щоб поспілкуватися з письменником, більше дізнатися про його творчість, погляди на життя, уподобання і, звичайно, отримати автограф.

Ведучі творчого заходу — бібліотекарі Галина Галат та Ірина Стасишин нагадали про життєвий і творчий шлях гостя. Олексій Волков народився 1965 року в Тернополі, 1988 року з відзнакою закінчив тодішній Тернопільський медінститут. Працював хірургом на Кіровоградщині, з 1989 року — хірург Козівської центральної районної лікарні. 2002 року здобув перемогу в літературному конкурсі «Золотий бабай», 2005-го став переможцем конкурсу «Коронація слова», 2010-го — лауреатом конкурсу «Гранд-коронація Слова». Лауреат обласної премії імені Богдана Лепкого в номінації «Література». Автор романів: «Виконавець», «Чужа мішень», «Подорож у безвихідь», «День відбуття», «Амністія для хакера», «Переможець отримає все», «Лікарня на відлюдді», «Емісар», «Слід на воді», «Вовчий місяць», «Мертві квіти», «Гра у три руки», збірника оповідань «Останній крижень». Ці книги популярні, їх читають і перечитують, тож на бібліотечних полицях вони не залежуються. Їхнього ж автора давно й заслу-

Олексій ВОЛКОВ

жено називають маестро інтелектуального детективу.

Чому саме детективному жанру надає перевагу Олексій Волков? Як вдається йому поєднувати медицину з літературою? Коли найкраще пишеться? Про що буде наступна книга? Шанувальникам творчості письменника хотілося знати про нього якомога більше, тож запитання так і сипалися.

Розповідаючи про себе та власну творчість, Олексій Волков зазначив, що писати почав ще в студентські роки, а першими читачами рукописів були рідні, друзі.

— Писав, так би мовити, в шухляду, не сподіваючись, що вдасться щось надрукувати через цензуру. Та часи змінилися. У конкурсі «Золотий бабай» мій твір отримав гран-прі й вийшов у світ. Потім була нова книжка, і наступна...

У всіх його книгах є детективна лінія. Олексій Волков вважає детектив більш досконалим жанром, ніж багато інших, можливо, найдосконалішим. Гарний детектив може бути водночас і соціальним, і політичним романом, і мелодрамою, і класичним кримінальним. Такий твір — гімнастика для розуму.

Хірургія — його професія, література — захоплення. Хобі, яке допомагає працювати. Професійним письменником Олексій Волков себе не вважає: «Пишу для задоволення, коли є час і натхнення. Найчастіше, рано вранці, на свіжому голові».

Його «Лікарню на безлюдді» із захопленням читають та перечитують медики, й люди, які не пов'язані з медициною. Бо в ній — реалії нашого життя.

— Мені хотілося правдиво показати будні наших лікарень, проблеми, від яких потерпає медицина та які не часто висвітлюють засоби масової інформації, — розповів автор. — До речі, спочатку це був сценарій на замовлення одного з провідних телеканалів. Але фільм так і не вийшов. Потім вже з цього сценарію народилася книжка.

«Лікарня на безлюдді» одразу здобула прихильність читачів. Її продовження, вже готове до друку, читачі чекають з нетерпінням.

Відповідаючи на запитання про творчі плани, Олексій Волков зізнався, що збирається написати історичний роман, де буде й детективна сюжетна лінія.

Дуже тепло згадував гість роки навчання в ТДМУ. Студентам, майбутнім колегам, він побажав впевнено йти до своєї мети та ставати гарними фахівцями: «Від вашої наполегливості в навчанні залежатиме ваше майбутнє. Професія лікаря вимагає знань. Але вона найкраща».

Директор бібліотеки Олена Проців тепло подякувала Олексію Волкову за цікаву розмову та побажала йому успіхів у роботі й нових творчих здобутків.

Поділитися враженнями від зустрічі з письменником попроси-

людину. У виші він навчався на «відмінно» та отримав диплом з відзнакою. Про письменницький талант Олексія довідалася вже пізніше, прочитавши його першу книжку. Дуже подобається мені його творчість.

Дарина Горщар, студентка:

— Було дуже цікаво більше дізнатися про письменника Олексія Волкова від нього самого. Дякую працівникам бібліотеки за цю зустріч. Отримала багато позитивних емоцій. Досі не була добре знайома з творчістю пана Олексія, але тепер обов'язково прочитаю всі

ла доцента кафедри загальної гігієни ТДМУ Олену Лотоцьку:

— Олексія Волкова знаю зі студентських років. Ми вчилися на одному курсі. Він також однокурсник мого чоловіка, Віктора Васильовича Лотоцького — директора інституту патологічних процесів, старшого викладача кафедри екстремальної та військової медицини. Ми дуже раді цій зустрічі. Пам'ятаю Олексія як талановитого студента, інтелігентну й порядну

його книги і, зокрема, на медичну тематику. Мені, як майбутньому лікарю, вона особливо близька.

Аліна Чуй, студентка:

— Зустріч дуже сподобалася. Приємно, що Олексій Волков є випускником нашого університету. Його приклад зайвий раз доводить, що гарний лікар може бути й успішним письменником.

**Лідія ХМІЛЯР,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

НЕЗАБУТНІ

ПОДЯЧНА ЗГАДКА ПРО ЛЮДМИЛУ ІВАНІВНУ БОГАЧИК

Швидко спливають роки. Цьогоріч 22 вересня сповнилося 100 років з дня народження Людмили Іванівни Богачик, яка відійшла у вічність 1984 р.

Ця славна жінка народилася на Вінничині в селянській сім'ї. Лікарську освіту здобула в Київському медичному інституті (нині — Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця). Вчена рада інституту рекомендувала її на наукову роботу, проте на заваді стала війна. Людмила Іванівна пройшла складний шлях професійного становлення: завідувача районною інфекційною лікарнею та викладача фельдшерсько-акушерської школи в рідній області, екскурсовод музею-садиби М.І. Пирогова, аспірант Київського науково-дослідного інституту інфекційних хвороб, асистент кафедр інфекційних хвороб Вінницького медичного інституту, а згодом — Запорізького інституту вдосконалення лікарів.

Кандидатська та докторська дисертації вченої були присвячені дослідженням висипного тифу, який в 50-60-ті роки минулого століття був ще актуальним. Вдалося

виявити низку клінічних, епідеміологічних та імунологічних особливостей спорадичного висипного тифу, а також розробити й удосконалити лікувально-діагностичні та профілактичні заходи. Докторська дисертація Людмили Іванівни «Аналіз спорадичних випадків висипного тифу на основі клінічних, експериментальних і епідеміологічних даних» може бути взірцем вдалого комплексного підходу у вивченні цієї небезпечної інфекції, що схильна до епідемічного розповсюдження й заподіяла людству багато лиха.

З 1963 до 1981 року Л. Богачик працювала в Тернопільському державному медичному інституті (тепер — Тернопільський медуніверситет ім. І.Я. Горбачевського) на посаді завідувача кафедри інфекційних хвороб і епідеміології. Саме на тернопільський період припав розквіт творчої діяльності професорки. Особливо багато часу й творчих сил віддала вдосконаленню викладання зазначених предметів. Вона розробила оригінальну методику викладання інфекційних хвороб, наголос ставила на висвітленні

найважливіших для лікарської практики даних та їх максимальному унаочненню. Для цього широко використовувала таблиці, муляжі,

малюнки та кадропроєктори. Більшість унаочнених викладачі використовували самотужки. Звісно, вони серйозно поступалися теперішній комп'ютерній технології, але й мали важливу перевагу: викладач був більше наближений до студента.

На кожному практичному занятті демонстрували хворих, насамперед тематичних. Якщо таких пацієнтів не було в клініці, то студентів ознайолювали з перебігом подібних захворювань у розрізі диференційної діагностики. Більшість часу на заняттях студенти проводили в палатах. Про суто теоретичні заняття не могло бути й мови. Щоправда, у клініці перебували понад 130 хворих, тобто вдвічі більше, ніж тепер. Іноді палат не вистачало, і тимчасові ліжка ставили в коридорах. Водночас студентів було значно менше, тому всі могли працювати з пацієнтами.

Важкохворих Людмила Іванівна опікувала з особливою теплотою, протягом дня відвідувала їх кілька разів. За потреби збирала консилиум, просила лікувальників негайно інформувати її про найменші зміни в перебігу захворювання та ефективність лікування. Під час клінічних обходів спочатку пропонувала колегам обґрунтувати діагноз і лікувальну тактику й лише після цього висловлювала власну думку. Дуже боляче реагувала на випадки недбальства чи неухважності персо-

налу. Для лікування хворих вибирала якнайменше необхідних препаратів, рішуче виступала проти поліпрагмазії.

До пацієнтів ставилася з пошаною, можна сказати — з благоговінням. Була цілковито безкорисливою, що нечасто має місце тепер, у період дикої комерціалізації медицини. Через багато років можна було зустріти літніх людей, які тепло згадували професора-жінку «в окулярах», що колись врятувала їм життя або повернула здоров'я. Систематично залучала практичних лікарів до наукового аналізу клінічних даних і публікацій повідомлень про цікаві випадки з клінічної практики в медичних журналах та матеріалах конференцій.

У творчому доробку професора Л.І. Богачик понад 90 наукових і навчально-методичних праць. За її наукового керівництва було виконано одну докторську та чотири кандидатські дисертації. Всі дисертанти пройшли добру наукову школу.

В останні роки свого життя Людмила Іванівна тяжко хворіла. Онкопроцес поступово поширився й забрав усі сили. Лише в пам'яті багатьох лікарів і пацієнтів назавжди залишився образ скромної й талановитої людини, що сумлінно виконала покликання цілителя, педагога та вченого.

**Михайло АНДРЕЙЧИН,
академік НАМН України**

ПИСЬМЕННИК ВАСИЛЬ ШКЛЯР ПРЕДСТАВИВ РОМАН «ТРОЦЦА»

У ТДМУ Василь Шкляр репрезентував свій новий роман «Троцця». Саме слово у назві означає «очерет».

Перед селом Ішків є широка долина з очеретом. «Там можна хвилину помовчати, адже саме в троці відбулася драма, описана в моєму романі. Презентуючи «Чорного ворона» в Західній Україні, скрізь чув побажання й прохання написати роман про УПА. Я тоді казав, що такий твір мусить писати хтось з місцевих письменників, бо велику роль відіграє мова. На мою думку, магія прихована в мові. Одну і ту ж історію можуть розповісти різні люди. Одного ви будете слухати й слухати, а від слів іншого захочете заснути. Трапилося так, що моє внутрішнє бажання збіглося з проханням читачів. Я давно хотів написати добру книгу про повстанську армію. Довго шукав універсальну історію, яка була б прикметною для багатьох міст і сіл Західної України, всотувала в себе болючі моменти боротьби за незалежність. Мандруючи різними регіонами, таку історію знайшов на Тернопіллі. І це не випадково. Хто знає мої історичні романи, той звернув увагу, що ще в «Чорному Вороні» отаман, рятуючи життя своєї коханої та маленького сина свого товариша, переводить їх через Збруч і відправляє на Тернопіль, а сам повертається в Холодний Яр, щоб до кінця залишитися вірним своєму гаслу, яке було написано на прапорі холодноярців: «Воля України або смерть», — розповів пан Василь.

Він додав, що його давній товариш Роман Коваль, який родом із Соснова Тербовлянського району, поділився історією, що сталася над Стрипою. «Я поїхав туди, багато ходив тими селами. У селі Багатківці показали мені давню хату священника Іжака, в якій Юрій Горліс-Горський дописував свій знаменитий твір «Холодний Яр». Збагнув: Холодний Яр, про який я написав свою найкращу книгу, не відпускає мене, — продовжив Василь Шкляр. — «Проща» відображає надзвичайно складний період боротьби Української повстанської армії. 1947 рік — виснаженість, втома від тривалої війни, безвиході, яка вже відчувалася. Проте упівці трималися до останнього. Наші вороги, українські ножери сучасної доби твердили, що УПА — це суто галицький феномен, бо це могло статися лише в Західній Україні, бо тут жили й живуть інші люди, іншої нації. Скажу, що подібна боротьба за незалежність була у всій Україні. Повстання на Сході та

У читальній залі бібліотеки Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського відбулася зустріч з відомим українським письменником Василем Шклярем. Він один з найбільш читаних і «містичних» сучасних письменників, «батько українського бестселера». Закінчив філологічні факультети Київського й Єреванського університетів. З 1988 до 1998 року займався політичною журналістикою, був у «гарячих точках». Цей досвід (зокрема, подробиці операції з врятування сім'ї генерала Дудаєва після його загибелі) потім відтворив у романі «Елементал».

Через випадок на риболовлі потрапив до реанімації, а після «повернення з того світу» за місяць написав свій найвідоміший роман «Ключ». За нього Василь Шкляр здобув кілька літературних премій (гран-прі конкурсу гостросюжетного роману «Золотий бабай», премії столичних журналів «Сучасність» та «Олігарх», премію міжнародного конвенту фантастів «Спіраль століть» та ін.). Його роман «Чорний Ворон» приніс автору чималу славу та визнання. Відомий Василь Шкляр і своєю громадянською позицією та любов'ю до рідної України.

Заході України — два важливі напрямки боротьби українського народу за свою державу. Улівці добре знали, що таке Холодний Яр, вони брали собі ті самі псевдо й переймали тактику боротьби».

Саме в очеретах на Тернопільщині ховалися наші повстанці. Там був дуже важливий пункт зв'язку, через який переходили відомі провідники, борці. Саме у такий момент, коли тут переходив крайовий провідник Подільського краю Корнило, наших хлопців оточили великими силами червопогонники, взяли їх у лещата й розгорівся жорстокий бій, де не було шансів вийти

живим з троці, але декому вдалося. Як зазначив автор, іноді людина, яка мріє стати вище над обставинами, перемогти себе у хвилини слабкості, може вийти переможцем навіть з пекла.

«Оточення відбулося через зраду. Диявольська чекістська машина мала великий досвід боротьби з нашими партизанами, вміла вкорінювати в наше середовище свою агентуру. Та й людина не залізна. Навіть найсильніші і незламні люди злама-

ються. Таких людей було достатньо, тому лейтмотивом моєї книжки є такі слова: «Зраду не можна виправдати ніколи, але іноді її можна зрозуміти». У час боротьби день за днем знаходили криївки, хлопці вбивали себе, щоб не потрапити до полону. Таких випадків було багато. В подібних умовах опиняється мій головний герой, якому вдалося вийти з троці. Він дізнався, хто зрадив. Він потрапив до рук НКВД випадково, відсидівши свої стандартні 25 років в таборах, повернувся на так звану умовну волю у 1970-ті роки. Він поїхав в одне зі східних міст над Дніпром, бо таким, як він, забороняли повертатися в рідні краї. І ось цей бандерівець, поневіряючись чужим містом, не маючи прописки та житла, ночував у подвір'ях і темних закутках. Особливо йому подобалося, якщо в парку знаходив купу нагорнутого листа, яке пахло лісом і нагадувало про колишні часи. Одного разу він заблукав і потрапив на цвинтар. Серед могил з чужими прізвищами раптом побачив знайоме та дороге прізвище Демчак, ім'я й по батькові його товариша, який впав у бою 1947 року. Та ця могила свідчила про те, що він не загинув і помер лише два роки тому. Зображений він був на цьому пам'ятнику у формі радянського офіцера з орденом Бойового прапора на грудях. Все перевернулося у свідомості головного героя. Він збагнув, що зрада була з іншого боку. В його пам'яті знову ожили події минулих днів і відбулося переосмислення», — продовжував гість.

Василь Шкляр звернув увагу і на те, що це твір про кохання, як і всі його історичні романи. Тут воно і трагічне, і гріхове, і є надзвичайно зворушливі образи, які, за його словами, стануть близькими багатьом.

«Я родом з Шевченкового краю — Черкащини. Своє свідоме життя прожив у Києві, але завдяки Божому провидінню став пись-

менником Тернопілля. Мій роман «Маруся» був задуманий, як книжка про отамана Марусю (Олександру Соколовську). Всі думають, що це була кремезна жінка, а насправді то була тендітна дівчина, 16-річна гімназистка, яка 1919 року втратила трьох братів-отаманів — Василя, Олексу та Дмитра Соколовських. Дмитра Соколовського ставили в один рівень з отаманом Зеленим, Ангелом. Совіти за його голову обіцяли 18 мільйонів. Всі вони загинули через зраду. Коли не стало третього брата, отаманську шаблю підхопило це дівча. Довго не міг уявити, як вона могла очолити тисячний загін козаків — 300 кінних і 700 піших. Вона повела на Київ своє військо, а в цей час на столицю йшла Українська Галицька Армія. Зустріч двох армій була наче зустріч двох братів, які не бачили ніколи один одного. Вони вперше побачилися — і це окрилило їх настільки, що вони пішли вперед і почали займати важливі стратегічні вузли — Жмеринку, Бердичів. На Житомирщині до галичан приєдналася Маруся зі своїми козаками. Так галицька тема увійшла в мій роман «Маруся», а одним з головних героїв став курінний сотник Галицької армії 8-ї Самбірської бригади Осип Станімір з села Ладичин. Вчора був у тому селі і шукав його сліди. Він вижив, емігрував і помер 1970-го у Торонто.

У романі йдеться про сумні події. То було тоді, коли українці готові були взяти Київ. Галичани були на такому підйомі, що розбили червону армію. Тоді ж надійшов злочинний наказ — взяти в облогу Київ, але в жодному разі не стріляти в денікінців, бо вони можуть бути союзниками в боротьбі з червоними. Тоді важко було галичанам досягти, як можна було тримати місто із заборону стріляти. Дуже нагадує сьогоденні події. Чи не так? І ось генерал Кравс зібрався до Києва на перемовини. В цей час у Києві відбувається майдан на тому ж місці, де і в сучасний час відбулися всі наші майдани. Тоді це була Думська площа. Всі кияни висипали на вулиці, кидали

галицьким воякам квіти, несли в руках портрети Франка та Шевченка й кричали: «Слава нашим визволителям!». Осип Станімір пройшов зі своїм курінем Києвом. Його вояки заняли Київ. І все відбувалося, як і нині, — були провокатори, були тогочасні «тітушки», які стріляли з біржі по майдану, були загиблі. Коли люди розбіглися, то під вечір з Печерська на Думську площу посунули денікінці. Осип Станімір вийшов назустріч, зупинив і сказав, що далі вони не ступлять ні кроку, бо інакше буде відкрито вогонь. Тоді прибіг начальник штабу й почав кричати, щоб Станімір схаменувся, бо може зірвати перемовини. Станімір знизав плечима і повернувся до себе. Денікінці спершу справді обіймалися та спілкувалися з бійцями, водночас оточили майдан і полонили наших стрільців. Ось тоді почався крах нашої визвольної боротьби. Це була межа, коли все покоїлося в прірву. Аналізуючи тодішні та сьогоденні події,

можна побачити, як все повторюється, як українці не вміють засвоювати уроки історії. Я спостеріг дивовижну річ. На тому місці, де Осип Станімір зупинив денікінців, виросла під час Революції Гідності перша барикада, яку ми називали Львівська брама», — ділився своїми враженнями письменник.

За його словами, отаман Маруся, напевно, згоріла у вогні боротьби 1919 року. Це єдиний знаменитий отаман, чия доля невідома до кінця, бо в жодному документі немає слова про її смерть. Натомість люди не вірять в її смерть, як і не вірили в смерть Чорного Ворона.

«Життя нам насправді дає такі постаті, які варті захоплення. Всього навіть не пишу, щоб не казали, що обманюю. З цього приводу часто згадує свого крайняка з Черкас Сергія Амброса — 24-річного воїна «Азова», який любив птаха сокола. Він все вивчав про соколів, зробив татування з цим птахом. Він казав: якщо зі мною щось станеться, то не журіться — я стану соколом. Амброс смертельно поранили в Широкіному. Лікарі боролися за його життя в Маріуполі. Хлопці чекали обнаділивого дзвінка. Та ось вони почули шум крил на балкончику і побачили, як на перила сів сокіл. Вони онімліли, адже цей птах ніколи не підлітає близько до людей. Пролунав телефонний дзвінок. На тому кінці зв'язку сказали, що Амброс помер. Найбільше диво було, коли його ховали у Черкасах. Зібралася багато людей. Хтось сказав подивитися у небо — і тут всі побачили, що над ними у небі кружляє сокіл.

Серед Небесної Сотні були хлопці, які читали мої книги, зокрема Василь Мойсей, якому снайпер пробив груди. Його поховали у Луцьку. Я поїхав провідати його могилу та зустрівся з його старшим братом, який є священником. Ми довго говорили про долі цих хлопців. Розповів йому про Амброса. «Я священник і не маю права трактувати потойбічні речі, але можу розповісти свій випадок.
(Продовження на стор. 12)

РЕПРЕЗЕНТУВАЛИ УКРАЇНСЬКО-ІНДІЙСЬКУ РОЗМОВНУ ШКОЛУ

У рамках Декади відкритих дверей бібліотеки ТДМУ репрезентували українсько-індійську розмовну школу «Прамова». Головна мета цієї громадської ініціативи полягає у тому, аби українські студенти та мешканці Тернополя мали можливість вивчати гінді від носіїв

світогляд, адже, як казав хтось з відомих, скільки мов ти знаєш, стільки разів ти людина.

Нині гінді входить до найпопулярніших мов світу, попри те, що рідною її вважає лише 40% громадян Республіки Індія. Водночас гінді широко розповсюджена в Пакистані, Індонезії, Не-

урду. Про це присутнім розповіла студентка третього курсу ТДМУ Варша Каш'яп. Вона разом зі своїм однокурсником Шубгамом Бхарті повідомили багато цікавих фактів про санскрит, гінді і схожість цих мов з українською.

Ініціатор цього розмовного клубу Яніна Чайківська додала, що для іноземних студентів буде можливість краще опанувати розмовну українську мову, аби вони могли на час навчання швидше інтегруватися в українське суспільство, більше пізнати наші традиції... Мовна школа діятиме в рамках діяльності українсько-індійського клубу співдружності «Санскриті».

Гості зустрічі – студенти філологічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені В.Гнатюка та їхні наставник Галина Синоруб висловили бажання співпрацювати в напрямку зміцнення індійсько-української дружби, розвитку культурної дипломатії.

Партнером мовної школи є наш університет.

Прес-служба ТДМУ

цієї мови – індійських студентів. Нагадаємо, що прамовою української є санскрит. Українська мова має дуже багато схожих слів, які є в санскриті. Гінді вважають сучасною версією санскриту. Отже, всі бажаючі мають можливість дослідити схожість слів у двох мовах і збагатити свій

палі та навіть на Карибських островах. У світі всього 13 мов, на яких розмовляє понад 100 мільйонів людей, до них належать китайська, англійська, гінді, іспанська, російська, арабська, бенгальська, португальська, малайська, індонезійська, французька, японська, німецька та

ЩОЙНО З ДРУКУ

ПРО ФАРМАЦІЮ ТЕРНОПІЛЛЯ РОЗПОВІЛА КНИГА

Фармація Тернопілля: минуле й сьогодні. 60-річчю Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського і 17-річчю фармацевтичного факультету присвячується: наукове видання / Т. А. Грошовий, Л. П. Яворська, Н. В. Марків, В. В. Підгірний, А. І. Денис – Тернопіль: ТДМУ, 2017. – 420 с.

Нещодавно ця книга вийшла з друку. У ній наведено основні віхи розвитку аптечних закладів Тернопілля від давнього періоду до сьогодні. Також подано короткий історичний огляд державного медичного університету імені І.Горбачевського, біографічні довідки ректорів, видатних професорів, керівників аптечної служби області, багатьох практичних працівників аптек Тернополя, районів Тернопільщини, деяких аптек Львова і викладачів Львівського національного медичного уні-

верситету імені Д.Галицького – уродженців нашого краю.

У книзі можна ознайомитися з матеріалами про деяких репресованих фармацевтів і тих наших земляків, які з різних причин опинилися за межами рідного краю.

Окрім того, у виданні описано становлення і розвиток фармацевтичного факультету ТДМУ та його кафедр, наведено біографічні дані й наукові здобутки їх викладачів. Подано списки випускників факультету (2005-2016) та їхні спогади про студентські роки й перші кроки професійної діяльності.

Книгу ілюстровано фотографіями з архівів кафедр, архівів інших закладів, домашніх архівів випускників і викладачів.

Видання призначено для науковців, студентів, практичних працівників фармацевтичної галузі й усіх, хто цікавиться історією нашого краю.

Автори мають намір цього місяця зорганізувати презентацію книги, на яку запросити фахівців фармації всіх поколінь.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

Відповіді на сканворд, вміщений у № 18, 2017 р.

1. Вітамін. 2. Канкан. 3. Ту. 4. Полуниця. 5. Анти. 6. Нью. 7. Юта. 8. Тархун. 9. Апельсин. 10. Норка. 11. Риса. 12. ТТ. 13. «Ока». 14. НСЖУ. 15. Цистерна. 16. Атлас. 17. Ра. 18. Як. 19. Засмага. 20. Жура. 21. Україна. 22. Яр. 23. Стук. 24. Рай. 25. «Жок». 26. Акробат. 27. Авокадо. 28. Ле. 29. Ноша. 30. Іжа. 31. Маля. 32. Аве. 33. «Інтер». 34. НОК. 35. Акр. 36. Біб. 37. Го. 38. Акин. 39. Суниця. 40. Сі. 41. Бі. 42. Адрес. 43. Салат. 44. Обрус. 45. РБУ. 46. Чоловік. 47. Фікус. 48. На. 49. Тім'я. 50. Тил. 51. Піца. 52. М'ята. 53. Ял. 54. Ура. 55. Уж. 56. Сім'я. 57. Жінка. 58. Оз. 59. Актор. 60. Забіг. 61. Банан. 62. Іл. 63. Цибуля. 64. Софія. 65. Алоє. 66. Гол. 67. Унісон. 68. Іво. 69. Ода. 70. Диня. 71. Вид. 72. Она. 73. Син.

Вічна пам'ять

12.05.1961–25.09.2017

Ректорат, профком, працівники і студенти ТДМУ імені І.Я. Горбачевського глибоко сумують з приводу передчасної смерті доцента кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією

Віри Василівни
СТЕЦЕНКО

і висловлюють щирі співчуття рідним та близьким покійної.

ПИСЬМЕННИК ВАСИЛЬ ШКЛЯР ПРЕДСТАВИВ РОМАН «ТРОЦЦА»

(Закінчення. Поч. на стор. 11)

Я поїхав з мамою до Києва, щоб на вулиці Інститутській подивитися, де вправ Василько. Під час Майдану Василь хотів взяти позивний Чорний Ворон. Йому сказали, що це має бути одне слово. І він обрав псевдо Крук. Так ось ми підійшли до портрета Василя, зупинилися – і почули шум крил. На вінок сів чорний ворон. Ми аж стрепенулися. Ось вам моя відповідь, що герої не вмирають». Від себе додам, що

торбу з харчами і запитав, як він. А одного разу, коли Осип приїхав до лісу, то Стрийко сказав: «Якщо через тиждень ти приїдеш і я не виїду, бачиш он ту берізку, загорни яму землею». І так сталося за тиждень. Осип побачив берізку, купку сирової землі, на дні ями лежав застрілений Стрийко з кірсом в руках, а на купі стриміла лопата. Осип взяв лопату, загорнув могилу, розрівняв землю і притрусив сухим листям. Лише тоді він поба-

люди не хочуть вірити у смерть своїх героїв. «Доля подарувала отаманші кохання до галицького поручника Мирона Гірняка, який вцілів у цій війні, але потім в дивізії «Галичина» в оточенні під Бродами загинув. У тій борні хтось гукнув: «Зривайте леви з рукавів».

чив під деревом кухлик, миску й ложку. «Це правдивий образ. І так хочеться теперішнім можновладцям молотком щодня вбивати в голову історію про Стрийка», – резюмував автор.

Бо українців катували найбільше, проте Мирон Гірняк лева не зірвав», – оповів Василь Шкляр.

Про таких людей особливої гідності, загостреного національного почуття автор завжди мовить з хвилюванням. Він згадав і про ще одного героя свого роману «Троцца» – Стрийка. Загинули всі побратими, а Стрийко залишився в лісі сам і протримався до 1962 року. Був у нього товариш з дитинства – Осип. Друг знав, де приблизно його криївся, він приїжджав раз чи два на тиждень, ніби по дрова, сокирою цюкав об дерево. Стрийко чув, виходив, вони навіть не дивилися один на одного. Товариш кинув

Відповідаючи на запитання присутніх, Василь Шкляр зазначив, що «є міф про те, що тільки в українському середовищі було найбільше зрад. Це неправда, адже людині притаманне бажання вижити. Життя дарується нам один раз, тому воно є цінним. І саме тому зрада в усіх народів і у всі часи була і буде завжди, бо людина прагне вижити».

Щодо визнання і прийняття УПА, то Василь Шкляр сказав, що треба чимало часу для цього. За його словами, коли кажуть, що війна докорінно змінила нас, він стверджує, що ні. «Українське суспільство дуже неоднорідне. Багато чужинців живе на нашій землі, які були заселені після Голодомору. Поступ відбувається повільно. Суспільним поступом рухає 3-5% активних людей. Один з відомих отаманів Холодного Яру Савченко-Нагірний, якого теж здали, перед розстрілом у полтавській тюрмі написав листа, що потрапив на волю. Це реальний погляд на речі. Цей молодий хлопець написав, що він пішов боронити свій народ, маючи щире серце, але потім побачив, що народ – це сіра маса, яка навіть не здатна мріяти про свою кращу долю, тому він поклав своє молоде життя і голову не за народ, а за ідею», – відповів Василь Шкляр.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)